Prima instanţă: Judecătoria Edineț sediul central (judecător I.Dragulean)
Dosarul nr. 2a-7/24 (nr.2-23033850-03-2a-05012024)

CURTEA DE APEL BĂLŢI
Colegiul Civil şi de Contencios administrativ
D E C I Z I E

11 iunie 2024 **mun. Bălţi**

Instanţa compusă din:
Preşedinta ședinței, judecător **Elena Grumeza**
Judecătorii **Natalia Chircu, Dumitru Corolevschi**
Grefiera Cristina Țurcanu

examinând în ședință judiciară publică apelul declarat de avocatul Raducan Irina, reprezentantul apelantului Railean Alexandru, împotriva hotărârii Judecătoriei Edineț sediul central din 25 septembrie 2023, pronunțată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Railean Snejana către Railean Alexandru privind încasarea sumei și a cheltuielilor de judecată,-

c o n s t a t ă:

Pretențiile reclamantului:

La 3 martie 2023 Railean Snejana, prin intermediul reprezentantului său, avocatului Ghenadie Odobescu s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Railean Alexandru privind încasarea sumei și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii de chemare în judecată reclamanta a invocat că la ***** a încheiat căsătoria cu Railean Alexandru. Prin hotărârea Judecătoriei Edineț sediul central din ***** căsătoria lor a fost desfăcută.

Menționează că în timpul căsătoriei au dobândit bunuri imobile comune. Remarcă faptul că în perioada anilor 2015 - 2016 dânsa a încheiat mai multe contracte de credit și anume contract de linie de credit nr.CRED 14339 din 9 octombrie 2015 în sumă de 10 000 lei, contractul privind emiterea și deservirea cardului de credit nr.3121372 din 6 noiembrie 2015 în sumă de 20 000 lei și contractul de credit nr.18-5384-1/2016/222 din 17 noiembrie 2016 în sumă de 50 000 lei. În total a împrumutat suma de 80 000 lei.

Comunică că la momentul actual nu are nici o datorie față de nici o bancă, toate creditele au fost achitate de ea, drept confirmare este extrasul de cont nr.20202 din 6

noiembrie 2020, extrasul de contul 2259A6017521, certificatul nr. CIFl2-7387.2019 din 19 decembrie 2019.

Invocă reclamanta că creditele indicate au fost luate în timpul căsătoriei, dar o parte din sumele împrumutate au fost achitate de ea după desfacerea căsătoriei. Sumele respective au fost investite în reparația casei din *****, care le aparține cu drept de proprietate, în contractele de credit fiind expres indicată destinația creditului– reparație curentă.

Contractul de linie de credit nr.CRED14339 din 9 octombrie 2015 în sumă de 10 000 lei, a fost încheiat între ea și BC„Moldindconbank”SA, creditul fiind achitat integral la 22 noiembrie 2016.

Contractul privind emiterea și deservirea cardului de credit nr.3121372 din 6 noiembrie 2015 în sumă de 20 000 lei a fost încheiat între ea și BC„Mobiasbanca” SA, creditul fiind achitat integral la data de 26 decembrie 2016.

Contractul de credit nr.18-5384-1/2016/222 din 17 noiembrie 2016 în sumă de 50 000 lei, a fost încheiat între ea și BC„FinComBank” SA, fiind stins la 2 martie 2018.

Având în vedere că toate aceste sume de bani împrumutate au fost luate în timpul căsătoriei, banii au fost luați în interesul familiei sale, astfel solicită reclamanta de a încasa din contul pârâtului suma în mărime de 40 000 lei, ce constituie ½ din suma de 80 000 lei.

Argumentează reclamanta că la 1 iunie 2021 s-a adresat cu cerere prealabilă către Railean Alexandru privind soluționarea litigiului pe cale amiabilă, însă reacții din partea acestuia la cererea formulată nu s-au manifestat.

În drept, cererea se întemeiază pe dispozițiile art. 445 alin.(1), art.572 alin.(2) Cod civil, art.24 alin.(2) Codul familiei.

Solicită Railean Snejana încasarea de la Railean Alexandru în beneficiul său a sumei de 40 000 lei, ce constituie ½ din suma datoriilor formate în timpul căsătoriei și a cheltuielilor de judecată formate din plata taxei de stat la depunerea cererii de chemare în judecată în sumă de 1800 lei.

Poziţia instanţei de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Edineț sediul central din 25 septembrie 2023 acțiunea civilă s-a admis parțial. S-a încasat de la Railean Alexandru în beneficiul lui Railean Snejana suma de 40000 lei cu titlu de ½ din datoriile formate în timpul căsătoriei și cheltuielile de judecată formate din taxa de stat în mărime de 1200 lei. În rest, cerințele privind încasarea diferenței taxei de stat în mărime de 600 lei s-au respins ca neîntemeiate.

Solicitarea apelantului:

La 18 octombrie 2023 avocatul Raducan Irina, reprezentantul apelantului Railean Alexandru, a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Edineț sediul central din 25 septembrie 2023, solicitând casarea hotărârii.

Argumentele părţilor:

În motivarea apelului a indicat că într-adevăr soţii Railean au încheiat căsătoria la *****. În căsătorie la ***** s-a născut copilul minor comun *****. Din considerente personale la 10 decembrie 2014 Railean Snejana a înaintat o cerere în cadrul Judecătoriei Ocniţa privind desfacerea căsătoriei. În acel timp deja existau relaţii tensionate între soţii Railean.

Apelantul fiind mai mult plecat peste hotarele ţării, nu a participat la şedinţele de judecată, iar la 29.12.2014 a fost admis de către instanţă renunţul Snejanei Railean la acţiune.

Pe parcursul anilor 2014-2017, până când a fost desfăcută căsătoria, dânsul nu a cunoscut despre contractarea acestor credite, el fiind mai mult la muncă peste hotarele ţării, câştiga bani şi trimitea acasă, iar soţia nu l-a anunţat că intenţionează sau deja a contractat credite. Pe parcursul anilor 2015-2017 soţii au locuit mai mult separat.

La materialele cauzei sunt anexate certificate eliberate de institutiile financiare: ”FinComBank" SA, "Moldindconbank" SA şi BC"Mobiasbancă -OTP Group" SA cu menţiunea faptului, că Railean Snejana nu avea la momentul depunerii cererii în judecată careva datorii la aceste instituţii. Ultimul credit a fost stins la 02 martie 2018 cu valoarea de 50000 mii, celelalte două credite au fost stinse în căsătorie. La momentul desfacerii căsătorii exista doar un credit nestins.

Actualmente se solicită o îmbogăţire fără justă cauză, Railean Alexandru este o persoană de bună credinţă, el este obligat la plata pensiei de întreținere, pe care o execută cu stricteţe, imobilul comun din *****, a rămas intimatei, anume ea şi copilul minor locuiesc acolo şi abuziv acum se încearcă de îmbogăţit prin comportamentul intimatei.

Menţionează că la materialele cauzei există o copie a adresării prealabile din 31.05.2021, unde este invitat Railean Alexandru la o şedinţă de mediere privind soluţionarea extrajudiciara a cauzei, însă nu este anexată dovada de recepţionare, şi nici bonul expedierii poştale.

Atrage atenţia că în speţă se datează că ultima obligaţie de credit este stinsă la 2 martie 2018, însă cererea prealabilă se expediază la 31.05.2021, iar adresarea în instanţă se realizează 3 martie 2023, cu solicitarea încasării sumei.

Conform termenului general în interiorul căruia persoana poate să-şi apere, pe calea intentării unei acţiuni în instanţă de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani. Astfel speţei sunt aplicabile prevederile art.267 alin.1 Cod civil, redacţie în vigoare pînă la 01.03.2019.

Atât cererea prealabilă, cât şi acţiunea în instanţă au fost expediate peste termenul prescripţiei extinctive.

La fel, din explicaţiile anexate la materialele cauzei prezentate de avocatul Lungu Cristina se menţionează că până la data de 21.02.2017, Railean Alexandru şi Railean Snejana deja un timp îndelungat nu mai locuiau împreună.

Railean Alexandru a muncit în perioada anilor 2014-2018 peste hotarele ţării, fapt probat prin traversările oficiale ale hotarului Republicii Moldova.

Susține că instanţa de fond a apreciat şi a interpretat subiectiv circumstanţele de fapt expuse în cererea de chemare în judecată, la care au fost anexate înscrisuri, care nu demonstrează temeinicia cererii şi temeiurile expunerii.

Poziția părților în ședința de judecată:

În ședința de judecată reprezentantul apelantului Railean Alexandru, avocatul Raducan Irina a solicitat admiterea apelului, casarea hotărârii, cu încetarea procesului, dat fiind că aceleași pretenții au fost invocate în acțiunea din 03.03.2023, totodată, acțiunea este tardivă.

Intimata Railean Snejana și reprezentantul său în ședință nu s-au prezentat, prin cererea din 4 iunie 2024 avocatul Odobescu Ghenadie a solicitat examinarea apelului în lipsa sa și a intimatei.

Potrivit art.206 alin.1 Cod de procedură civilă, părţile au dreptul să solicite instanţei judecătoreşti examinarea cauzei în lipsa lor şi remiterea copiei de pe hotărîre.

Dispozițiile art.379 alin.2 Cod de procedură civilă statuiază că neprezentarea în şedinţa de judecată a apelantului sau a intimatului, a reprezentanţilor acestora, precum şi a unui alt participant la proces, citaţi legal despre locul, data şi ora şedinţei, nu împiedică judecarea apelului.

În consecință, instanța de apel consideră posibilă examinarea cauzei în lipsa intimatei.

Aprecierea instanţei de apel:

Analizând legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate de participanţii la proces, a materialelor din dosar și a normei legale relevante speței, Colegiul consideră necesar de a admite apelul, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art.362 alin.1 Cod procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunţării dispozitivului hotărîrii, dacă legea nu prevede altfel.

Instanța de apel reține că dispozitivul hotărârii contestate a fost pronunţat la 25 septembrie 2023, iar apelul a fost declarat la 18 octombrie 2023, prin urmare apelul este declarat în termenul legal stipulat la art.362 Cod procedură civilă.

Potrivit art.385 lit.c) Cod de procedură civilă, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul şi să caseze integral sau parţial hotărîrea primei instanţe, emiţînd o nouă hotărîre.

Articolul 386 alin.1 Cod de procedură civilă statuiază că hotărîrea primei instanţe se casează sau se modifică de instanţa de apel dacă:

a) circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei nu au fost constatate şi elucidate pe deplin;

b) circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei, pe care prima instanţă le consideră constatate, nu au fost dovedite cu probe veridice şi suficiente;

c) concluziile primei instanţe, expuse în hotărîre, sînt în contradicţie cu circumstanţele cauzei;

d) normele de drept material sau normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat.

Actele cauzei certifică faptul că părțile în litigiu Railean Snejana și Railean Alexandru au încheiat căsătoria la ***** la OSC Ocnița, potrivit înscrierii din buletinul de identitate (f.d.9). Căsătoria lor a fost desfăcută prin hotărârea Judecătoriei Edineț sediul Ocnița, la *****, potrivit copiei certificatului de divorț (f.d.10).

La 9 octombrie 2015 Railean Snejana a încheiat cu BC„Moldindconbank”SA, contractul de linie de credit cu nr.CRED14339, prin care ultimei i-a fost acordat un credit în sumă de 10 000 lei, cu termenul final de rambursare 9 octombrie 2018 (f.d.25-27). Prin certificatul nr.1201 din 22.11.2016, eliberat de BC „Moldindconbank” SA, se confirmă că Railean Snejana a achitat integral creditul și plățile aferente contractului de credit nr.CRED14339 din 09.10.2015 (f.d.37-40).

La 6 noiembrie 2015 Railean Snejana a încheiat cu BC „Mobiasbancă-Groupe Societe Generale” SA, contractul de credit nr.3121372, prin care ultimei i-a fost acordat un credit în sumă de 20 000 lei, pe o perioadă de 2 ani (f.d.12-17). Potrivit certificatului nr.CIF12-7387-2019 din 19.12.2019, BC„Mobiasbancă-Groupe Societe Generale”SA confirmă că limita de credit acordată de 20000 lei a fost anulată la 26.12.2016 (f.d.41-49).

La 17 noiembrie 2016 Railean Snejana a încheiat cu „FinComBank”SA, contractul de împrumut nr.18-5384-1/2016/222, prin care ultimei i-a fost acordat un credit în sumă de 50 000 lei, scopul creditului-reparație curentă, cu termenul final de rambursare până la data de 17 noiembrie 2021 (f.d.18-22). Conform informației „FinComBank” SA nr.405 din 06.11.2020 creditul a fost stins la 02.03.2018 (f.d.50-52).

La 1 iunie 2021 avocatul Odobescu Ghenadie în interesele lui Railean Snejana a expediat lui Railean Alexandru cerere privind soluționarea litigiului pe cale amiabilă, care a fost recepționată la domiciliul apelantului contra semnătură în avizul de recepție la

7 iunie 2021, ulterior la 8 iunie 2023 mediatorul Stela Sandu a întocmit procesul-verbal privind încetarea procedurii de mediere a conflictului (f.d.33,34,35).

La 3 martie 2023 Railean Snejana, prin intermediul reprezentantului său, avocatului Ghenadie Odobescu s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Railean Alexandru, solicitând încasarea de la Railean Alexandru în beneficiul său a sumei de 40 000 lei, ce constituie ½ din suma datoriilor formate în timpul căsătoriei şi a cheltuielilor de judecată formate din plata taxei de stat la depunerea cererii de chemare în judecată în sumă de 1800 lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Edineț sediul central din 25 septembrie 2023 acțiunea civilă s-a admis parțial. S-a încasat de la Railean Alexandru în beneficiul lui Railean Snejana suma de 40000 lei cu titlu de ½ din datoriile formate în timpul căsătoriei și cheltuielile de judecată formate din taxa de stat în mărime de 1200 lei. În rest, cerințele privind încasarea diferenței taxei de stat în mărime de 600 lei s-au respins ca neîntemeiate.

În argumentarea soluției instanța de prim nivel a motivat că suma de 40000 lei cu titlu de ½ din datorii s-a format în timpul căsătoriei, datoriile au fost stinse exclusiv de către Railean Snejana, împrumuturile au fost solicitate cu scopul de a îmbunătăți condițiile de trai ale familiei, cu sumele de bani respective fiind efectuate reparații la bunul imobil comun al părților, careva probe ce ar demonstra contrariul de către pârât nu au fost prezentate,

La 18 octombrie 2023 avocatul Raducan Irina, reprezentantul apelantului Railean Alexandru, a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Edineț sediul central din 25 septembrie 2023, solicitând casarea hotărârii. În ședința instanței de apel a solicitat încetarea procesului pe motivul adresării repetate a intimatei cu aceiași acțiune față de apelant, cât și respingerea acțiunii ca tardive.

Colegiul civil și de contencios administrativ reține că obiectul juridic litigios al prezentei spețe constituie încasarea a ½ - 40000 lei, din valoarea creditelor luate în timpul căsătoriei.

În conformitate cu dispozițiile art.373 alin.1,2 Cod de procedură civilă, instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces.

Iar alin.6 din art.373 Cod de procedură civilă statuiază că apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situaţie mai dificilă decît aceea din hotărîrea atacată cu apel, cu excepţia cazurilor cînd consimte şi cînd hotărîrea este atacată şi de alţi participanţi la proces.

Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres, obligă instanța de apel să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite și este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Potrivit art.5 alin.1 Cod de procedură civilă, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanţă judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertăţile şi interesele legitime.

Colegiul civil consideră neîntemeiată soluţia instanţei de fond, reieşind din următoarele argumente.

Articolul 776 Cod civil statuiază că obligaţiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) şi din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condiţiile legii.

Potrivit art.6 alin.1,2 Codul familiei, persoanele fizice își realizează de sine stătător drepturile ce le aparțin şi iau naștere din relațiile familiale, dacă prezentul cod nu prevede altfel. Realizarea drepturilor şi îndeplinirea obligațiilor familiale nu trebuie să lezeze drepturile, obligațiile, libertățile şi interesele legitime ale altor membri ai familiei şi ale altor persoane.

Conform art.24 Codul familiei, fiecare soţ răspunde pentru obligaţiile proprii cu bunurile proprietate personală şi cu cota-parte din proprietatea în devălmăşie, care poate fi determinată de către instanţa judecătorească la cererea creditorului. Soţii răspund cu întreg patrimoniul lor pentru obligaţiile care au fost asumate în interesul familiei, fie şi numai de unul dintre ei, precum şi pentru repararea prejudiciului cauzat ca urmare a săvîrşirii de către ei a unei infracţiuni, dacă prin aceasta au sporit bunurile comune ale soţilor.

În acțiunea civilă se invocă faptul că cele 3 contracte de credit în sumă totală de 80000 lei au fost luate în timpul căsătoriei de către Railean Snejana, în interesul familiei, fiind achitate integral doar de către ea.

În partea motivată a hotărârii prim a instanță a conchis că contractul de credit nr.CRED14339 din 09.10.2015 în sumă de 10000 lei și contractul de credit nr.3121372 din 06.11.2015 în sumă de 20000 lei au fost acordate în timpul căsătoriei, datoriile la aceste contracte fiind stinse de asemenea în timpul căsătoriei.

În continuare, prima instanță concluzionează că suma de 80000 lei, constituie o datorie comună a foștilor soți Snejana Railean și Alexandru Railean, obținută în timpul căsătoriei lor, provenită din contractul de credit nr.18-5384-1/2016/222 din 17 noiembrie

2016, încheiat cu „FinComBank” SA, și ca urmare a admis acțiunea parțial și a dispus încasarea de la Railean Alexandru în beneficiul Snejanei Railean suma de 40 000 lei, cu titlu de ½ din datoriile formate în timpul căsătoriei, rezultată din contractul de credit nr.18-5384-1/2016/222 din 17 noiembrie 2016.

Concluzia instanței de nivelul unu este eronată, or, instanța a depășit limitele pretențiilor formulate și greșit a dat apreciere probelor anexate la materialele cauzei, din următoarele considerente.

În acest sens Colegiul precizează că reclamanta/ intimată Railean Snejana în acțiunea civilă a invocat că suma de 40000 lei reprezintă ½ din suma totală a celor 3 credite acordate dânsei în mărime de 80000 lei, pe când instanța a constatat că suma de 80000 lei reprezintă datorie în baza celui de-al treilea credit nr.18-5384-1/2016/222 din 17 noiembrie 2016, încheiat între Railean Snejana și „FinComBank”SA, dispunând spre încasare de la Railean Alexandru în beneficiul Snejanei Railean suma de 40000 lei, adică ½ din 80000 lei.

Colegiul remarcă faptul, că într-adevăr contractele de credit nr.CRED14339 din 09.10.2015 în sumă de 10000 lei și nr.3121372 din 06.11.2015 în sumă de 20000 lei au fost acordate în timpul căsătoriei, datoriile la aceste contracte fiind stinse de asemenea în timpul căsătoriei, astfel, se prezumă că datoriile aferente acestor credite au fost achitate din mijloacele bănești comune ale soților și din acest considerent acțiunea civilă în latura dată se respinge.

Referitor la suma care se pretinde în baza celui de-al treilea contract de credit nr.18-5384-1/2016/222 din 17 noiembrie 2016, încheiat între Railean Snejana și „FinComBank”SA, în mărime de 50 000 lei, Colegiul menționează că acest credit a fost contractat de Railean Snejana cu puțin timp înainte de înaintarea cererii de chemare în judecată privind desfacerea căsătoriei și a fost stins integral după desfacerea căsătoriei la 02.03.2018, iar potrivit certificatului de divorț căsătoria a fost desfăcută la *****.

În același timp, ½ din valoarea creditului acordat la 17.11.2016 constituie 25000 lei și nu 40000 lei.

Totodată, intimata nu a solicitat restituirea sumelor achitate de către ea, pentru stingerea acestui credit și nici nu a delimitat sumele achitate în timpul căsătoriei și cele achitate după desfacerea căsătoriei din creditul în mărime de 50000 lei, dar, a solicitat restituirea a ½ din sumele primite cu titlu de împrumut. Or, asemenea concluzie se deduce din alineatul trei al acțiunii formulate /f.d.2/, în care se indică asupra primirii de către reclamantă a împrumuturilor de 10 000 lei, 20 000 lei și 50 000 lei, iar în total a sumei primite de 80 000 lei, care în viziunea reclamantei urmează a fi supusă partajării.

Astfel, în asemenea circumstanțe, cerința reclamantei este neîntemeiată, neprobată, pripit fiind admisă de către prima instanță.

În acest caz, Colegiul constată că prima instanță, contrar dispozițiilor art.240 alin.3 Cod de procedură civilă, admițând parțial acțiunea a depășit limitele pretențiilor înaintate. Or, art.240 Cod de procedură civilă statuează că instanţa judecătorească adoptă hotărîrea în limitele pretenţiilor înaintate de reclamant.

Este neîntemeiat argumentul intimatei din acțiunea civilă precum că dânsa a prezentat probe veridice care confirmă existența datoriilor, or, potrivit certificatelor eliberate de FinComBank SA, BC Mobiasbancă-Groupe Societe Generale SA, BC Moldinconbank SA, datoriile la credite sunt stinse.

În acest context, Colegiul atrage atenția că anterior, la 11.02.2020 Railean Snejana s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Railean Alexandru privind partajul datoriilor comune și atribuirea pârâtului a ½ din datoriile formate în baza contractelor menționate și în prezenta speță. Prin hotărârea Judecătoriei Edineț sediul central nr.2-1016/20 din 31.03.2021 acțiunea civilă s-a respins ca neîntemeiată, iar prin decizia Curții de Apel Bălți nr.2a-479/2021 din 22.02.2022 s-a respins apelul declarat de avocatul Odobescu Ghenadie în interesele Snejanei Railean și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Edineț sediul central din 31.03.2021, ambele instanțe ajungând la concluzia că la momentul depunerii acțiunii în judecată careva datorii la instituțiile financiare aferente contractelor de credit nu existau.

Astfel, pretențiile în prezenta cauză și cea menționată supra sunt diferite, or, anterior, Railean Snejana a solicitat partajarea datoriilor, cu atribuirea a câte ½ parte, pe când în prezenta cauză se solicită încasarea a ½ cotă-parte din valoarea corpului creditului acordat în baza celor 3 contracte de împrumut, astfel, obiectul litigiului este diferit, prin urmare prezentul proces civil nu poate fi încetat în temeiul dispozițiilor art.265 lit.b) Cod de procedură civilă, care prevede că instanţa judecătorească dispune încetarea procesului în cazul în care: într-un litigiu între aceleaşi părţi, cu privire la acelaşi obiect şi pe aceleaşi temeiuri s-a emis o hotărîre judecătorească rămasă irevocabilă sau o încheiere de încetare a procesului în legătură cu renunţarea reclamantului la acţiune sau cu confirmarea tranzacţiei dintre părţi.

Se va respinge cerința apelantului privind respingerea acțiunii civile ca tardive, din următorul considerent.

Colegiul civil notează că prescripţia extinctivă ca termen juridico-civil se răsfrânge asupra posibilităţii apărute la persoană (fizică sau juridică) de a-şi apăra dreptul încălcat pe calea acţiunii civile. Prescripţia extinctivă este termenul, la expirarea căruia în cazul în care acţiunea n-a fost înaintată, se stinge dreptul civil, apărut în urma delictului civil, la admiterea acţiunii.

În conformitate cu dispoziţiile art.185 alin.1 lit.n) Cod de procedură civilă, judecătorul, în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare, îndeplineşte următoarele acte: la cerere, soluţionează excepţia de tardivitate a pretenţiilor.

Potrivit art.186[1] Cod de procedură civilă, (1) Cererile depuse în instanţa de judecată peste termenul de prescripţie extinctivă, a căror tardivitate a fost invocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare de partea în proces, persoana în a cărei favoare a curs prescripţia, de creditorul persoanei sau de către oricare altă persoană care are interes legitim, se examinează în fond doar după examinarea de către instanţa de judecată a excepţiei de tardivitate. Dacă reclamantul a solicitat repunerea în termenul de prescripţie sau solicită repunerea odată cu ridicarea excepţiei, instanţa de judecată examinează excepţia de tardivitate concomitent cu cererea de repunere în termen.

(2) Excepţia de tardivitate şi, după caz, repunerea în termen se soluţionează în şedinţă de judecată, convocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare. Lipsa participanţilor citaţi legal nu împiedică examinarea cererilor.

Prin prisma normelor citate, excepția de tardivitate de invocă la etapa pregătirii pentru dezbaterile judiciare. Din materialele cauzei se atestă că apelantul Railean Alexandru a cunoscut despre prezentul litigiu inițiat împotriva lui de către Railean Snejana, a recepționat corespondența instanței (f.d.84), însă în termenul acordat de instanță n-a înaintat cerere privind invocarea excepției de tardivitate, prin urmare cerința respectivă nu poate fi obiect de examinare în instanța de apel.

Dat fiind respingerea acțiunii civile, în acord cu dispozițiile art.94 alin.1 Cod de procedură civilă, reclamanta/intimată Railean Snejana nu beneficiază de compensarea cheltuielilor de judecată în mărime de 1800 lei, achitate cu titlu de taxă de stat la depunerea cererii de chemare în judecată.

Conform unei jurisprudenţe constante degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, pronunţarea de către instanţele judecătoreşti a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanţiile dreptului fundamental la un proces echitabil şi acesta presupune obligaţiunea instanţei judecătoreşti de a se expune în hotărâri asupra tuturor cerinţelor acţiunii, precum şi, argumentelor invocate de către părţi întru admiterea sau respingerea acestora (cauza Garcia Ruiz vs. Spania, hotărîrea din 21 ianuarie 1999, cauza Lebedinschi vs. Republica Moldova din 16 iunie 2015).

Se reţine că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înţeles de părţile implicate în litigiu şi să răspundă în mod sigur şi expres la toate cererile şi obiecţiile formulate de către părţi, ceea ce în speţă lipseşte. Or, principiul procesului echitabil reclamă că hotărârea să fie motivată, justiţiabilul având posibilitatea să cunoască motivele care l-au făcut pe judecător să adopte una sau altă soluţie şi să le conteste dacă sistemul prevedea o cale de atac împotriva acestei hotărâri, lipsa motivării

unei decizii judiciare, pune în pericol dreptul la un proces echitabil (cauza Kaufman vs. Belgia, 1986).

Astfel, instanţele judecătoreşti sunt obligate să-şi motiveze soluţiile şi concluziile, să furnizeze toate răspunsurile la întrebările care sunt pertinente pentru rezultatul procesului şi necesită un răspuns special în hotărîre.

Motivarea hotărîrilor este o garanţie pentru părţi că cererile lor au fost analizate cu atenţie şi oferă posibilitatea exercitării controlului judiciar. Analiza pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt şi de drept care i-au format convingerea, în sensul unei anumite soluţii trebuie să fie clară şi simplă, precisă, concisă şi fermă, să aibă putere de convingere. Nemotivarea hotărîrii sau o motivare necorespunzătoare vor atrage casarea ei.

Distinct de cele invocate, Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Bălți consideră necesar de a admite apelul declarat de avocatul Raducan Irina, reprezentantul apelantului Railean Alexandru, a casa integral hotărârea Judecătoriei Edineț sediul central din 25 septembrie 2023, cu emiterea unei noi hotărâri, potrivit căreia acțiunea civilă se respinge.

Conducându-se de prevederile art.385 lit.c) Codul de procedură civilă, Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Bălți, -

decide:

Admite apelul declarat de avocatul Raducan Irina, reprezentantul apelantului Railean Alexandru, împotriva hotărârii Judecătoriei Edineț sediul central din 25 septembrie 2023.

Casează integral hotărârea Judecătoriei Edineț sediul central din 25 septembrie 2023, pronunțată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Railean Snejana către Railean Alexandru privind încasarea sumei și pronunță o hotărâre nouă, potrivit căreia se respinge acțiunea civilă înaintată de Railean Snejana către Railean Alexandru privind încasarea sumei și a cheltuielilor de judecată.

Decizia este definitivă, fiind cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție, în termen de două luni de la comunicare, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Preşedinta ședinței, judecătoarea **Elena Grumeza**

Judecătorii **Natalia Chircu** **Dumitru Corolevschi**